

کلام رهبر

زبان علمی کشور باید «فارسی» باشد!

باید نفوذ فرهنگی زبان فارسی در سطح جهان روزبه‌روز بیشتر شود. فارسی بنویسید، فارسی واژه‌سازی کنید و اصطلاح ایجاد کنید. کاری کنیم که در آینده، آن کسانی که از پیشرفت‌های علمی کشور ما استفاده می‌کنند، ناچار شوند بروند زبان فارسی را یاد بگیرند. این افتخاری نیست که ما بگوییم حتماً زبان علمی کشور ما فلان زبان خارجی است. زبان فارسی اینقدر ظرفیت و گنجایش دارد که دقیق‌ترین و ظریف‌ترین علوم و دانش‌ها می‌توانند با این زبان بیان شوند. ما زبان پرظرفیتی داریم. کماینکه بعضی از کشورهای اروپایی هم نگذاشتند زبان انگلیسی تبدیل شود به زبان علمی آنها. مثل فرانسه، مثل آلمان- اینها زبان خودشان را به عنوان زبان علمی در دانشگاه‌هایشان حفظ کردند.

۱۵ مرداد ۱۳۹۲

تریبون دانشجویی

گام‌های کند دانشگاه

تربیت مدرس در درآمدزایی

از راه پژوهش

زهره دلجو*

یکی از مشکلات دانشگاه تربیت مدرس به بحث خوابگاه‌ها اختصاص دارد؛ چراکه فضای کمی در اتاق‌های خوابگاه‌ها موجود است و امکانات خوابگاه‌ها به نسبت اینکه دانشجویان تحصیلات تکمیلی در آن مشغول به تحصیلند، مطلوب نیست.

مهم‌ترین مشکل دانشگاه تربیت مدرس در زمینه فعالیت تشکل‌های دانشجویی این است که ساختار این دانشگاه کارمند محور است و بیشتر امور فرهنگی دانشگاه را کارمندان مدیریت فرهنگی به عهده دارند.

اگر تشکل‌های دانشجویی بخواهند فعالیت فرهنگی انجام دهند اقتدر در دور برو رگراسی و دوندگی قرار می‌گیرند که مجبور به انصراف از آن کار می‌شوند.

در بحث مجوز به تشکل‌های اینکگونه نیست که خیلی راحت مجوز بدهند. برای ارائه مجوز بررسی‌های زیادی انجام می‌شود و البته در این میان بوروکراسی‌ها خیلی دست و پای تشکل‌ها را می‌بندد؛ به عنوان مثال در بحث انتخابات تشکل انجمن اسلامی خیلی ادیت شدید، سه چهار ماه نامه‌نگاری می‌شود و بنده‌بند استاسامه در جلسات مختلف بررسی شد در حالی که در هیچ دوره‌ای چنین چیزی نبوده است. البته با وجود همه این اقدامات انتخابات شورای مرکزی دانشکده‌ها هفته گذشته برگزار شد و امیدواریم انتخابات شورای مرکز دانشگاه نیز به زودی و بدون هیچ مشکلی برگزار شود.

یک عده از استادان دانشگاه براساس وجدان کاری خوب کار می‌کنند ولی یک عده دیگر زمان کافی را برای دانشجو صرف نمی‌کنند. از آنجایی که دانشجویان تحصیلات تکمیلی هستند و کارشان بیشتر پژوهشی است باید استادان زمان بگذارند ولی برخی استادان به جای وقت گذاشتن برای دانشجو مشغول کارهای بیرون از دانشگاه هستند.

از نظر امکانات از آمیشتگاهی در پژوهش با مشکلات فراوانی روبه‌رو هستیم. دانشجویان برای تست‌های خیلی ساده مجبورند از آزمایشگاههای دانشگاهی دیگر استفاده کنند و نکته مهم اینکه بر عملکرد تعداد قابل توجهی از استادان در زمینه پژوهش نظارتی صورت نمی‌گیرد.

در مورد مسائل آموزشی، نکته‌ای که در این زمینه حائز اهمیت است در ارتباط با دانشجویانی است که سنوات تحصیلی مجاز آنها در مقطع کارشناسی ارشد (دو سال) و در مقطع دکتری تخصصی (چهار سال) بوده و هر کدام به علی (عدم تناسب زمان مناسب برای انجام موضوعات پایان نامه یا رساله، مشکلات تهیه مواد آزمایشگاهی به خاطر تحریم و نوبت بودن برای انجام تست‌های آزمایشگاهی) به تأخیر افتاده است و طبق قانون مشمول پرداخت جریمه خوابگاهی و تغذیه‌ای حتی تا چند برابر قیمت مصوب هستند و باید به دنبال راهکار مناسب در این زمینه باشند.

بزرگ‌ترین نقص دانشگاه این است که در حال حاضر به دنبال جذب دانشجویی بولی‌است تا هزینه‌های دانشگاه تأمین شود. در واقع دانشگاه تربیت مدرس با این کار به جای اینکه در مسیر تربیت تازه‌پژوهش‌تأمین بودجه کند از راه‌های کاذب چون جذب دانشجوی پولی، دانشجوی شبانه، دانشجوی مجازی و غیر حضوری به دنبال تأمین هزینه است در حالی که دانشگاه تربیت مدرس یک دانشگاه تحصیلات تکمیلی است و چرا نباید این پژوهش‌ها درآمدا باشد؟

دانشگاه تربیت مدرس باید به جای اینکه بیشترین بودجه را از وزارت علوم برای بحث پژوهش بگیرد، خودش درآمدزا باشد. هنوز نمی‌دانیم پژوهش‌هایی که در دانشگاه انجام می‌شود از نظر مالی چه خروجی‌ای دارد؟ مخصوصاً با توجه به تأکیدات مقام معظم رهبری در بحث اقتصاد مقاومتی باید در جای اینکه در پروژه تعریف شده، ساماندهی و هدف اقتصادی از پروژه‌ها در نظر گرفته شود.

* دبیر انجمن اسلامی دانشجویان تربیت مدرس

دانشگاه

گفت‌وگو

فرزانه زراعتی

دکتر جمشیدیها در گفت‌وگو با «جوان»:

نیاز به تولید نظریه علمی مطابق فرهنگ بومی داریم

آنچه در عرصه تمدن‌سازی نوین اسلامی مورد توجه است تنها مختص دستیابی به علوم تجربی و فنی مهندسی نیست، بلکه توجه به علوم انسانی به عنوان زیربنای علوم تجربی و فنی نیز باید مد نظر قرار گیرد. زیرا دارا بودن هویت مستقل در جهان کنونی نیازمند ارائه نظریات خاص توسط هر کشوری می‌باشد. مقام معظم رهبری در تقسیم‌بندی ارزش علم، علوم انسانی و علوم پایه را همانند حساب بانکی یک فرد می‌داند که پشتوانه دارایی‌های او محسوب می‌شود در حالی که علوم فنی و مهندسی حکم پول خرده‌هایی را دارند که در جیب فرد برای رفع نیازهای روزمره به کار می‌آید. جامعه ایرانی نیز از این امر مستثنا نیست که با توجه به دارا بودن و بزرگی های فرهنگی، اقلیمی و تاریخی خاص خود نیازمند

بها دادن بیشتر به این رشته‌هاست که متأسفانه به دلایل متفاوت کمتر به آن توجه می‌شود به طوری که مشاهده می‌کنیم امروز دانشگاه‌های ما به جای تولید علوم برگرفته از تفکرات و نظریات اندیشمندان ایرانی اسلامی، به یک دارالترجمه تبدیل شده‌اند که عدم توجه به این مسئله عواقب خطرناکی را در سال‌های آینده به وجود خواهد آورد. از میان علوم مختلف انسانی، جهت بررسی جایگاه و نقش علوم اجتماعی در حل مشکلات فعلی جامعه، به مصاحبه با دکتر غلامرضا جمشیدیها، عضو هیئت علمی دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه تهران پرداختیم. دکتر جمشیدیها معتقد است تمام‌نظر به‌ها و علوم غربی در حوزه علوم انسانی را نمی‌توان پذیرفت؛ بلکه باید آنها را با شرایط فرهنگی جامعه تطبیق داد.

تهدیدهایی را علیه دانش آموختگانی که در جهان بینی اسلامی تعریف می‌شوند به همراه دارد؟

در تمامی حوزه‌ها، ما شاهد این مشکل هستیم و این مسئله تنها مختص رشته‌های علوم اجتماعی نیست. به طور مثال مشاهده می‌کنید که تعداد مقالات آی‌اس‌ای در کشور ما در این عرصه نیازمند دولتی مقتدر هستیم تا راهکارها و فضاهای تولید علم را فراهم کند. روزگاری که در غرب کتاب و فیلسوفی نبود جهان اسلام همه این مسائل را داشتیم؛ بنابراین در با این مسائل بیگانه نیستیم. توجه به این مسئله بسیار است می‌شود به علوم اجتماعی جهت حل مشکلات و ایجاد تمدن‌سازی کمک شود.

همواره میان میزان اهمیت علوم و رشته‌های مختلف رقابت وجود داشته و دارد که به عنوان نمونه در علوم انسانی هر اندیشمندی که دانش آموخته یک رشته است آن رشته را دارای اهمیت بیشتر نسبت به سایر رشته‌ها می‌داند. آیا می‌توان بدون نگاه جانبدارانه، میزان اهمیت علوم اجتماعی را با علوم دیگر همانند تاریخ، سیاست یا روانشناسی سنجدید؟

تمامی علوم خوب و مورد نیاز جامعه است و آنچه مهم است این است که از چه منظری انقلاب اسلامی ایران به رهبری امام راحل و مشارکت مردمی شکل می‌گیرد که بر اساس آن تغییرات بسیاری در کشور به وجود می‌آید و ویژه در عرصه سیاست همچنین علاوه بر سیاست، نهادهای اجتماعی نیز دچار تغییرات بسیار شدند که در این مسیر توجه به علوم اجتماعی خواهد توانست بسیاری از مشکلات را در امروز با آنان مواجه هستیم کاهش دهد.

مدیران جامعه می‌توانند بسا بهره‌گیری از علوم اجتماعی مدیریت جامعه را به درستی به دست بگیرند و پیش برانند البته باید به این مسئله نیز توجه کرد که به کارگیری علوم اجتماعی دارای سطوح متفاوت است. یک سطح نظری است که به طور مثال آینده‌نگری را مد نظر قرار می‌دهد و یک سطح، سطح میدانی است که کمک می‌کند مسئول مربوطه از محیط اجتماعی خود به یک شناخت دقیق برسد.

حال این پرسش که مطالعات اجتماعی به دلیل معطوف نبودن به نیازهای واقعی جامعه قابل استفاده نیستند را نمی‌توان گفت تنها این رشته اینگونه است؛ بلکه امروز بسیاری از رشته‌های ما اینگونه هستند و به نوعی برگرفته از نظریات تمدن غربی می‌باشد. البته نباید به این مسئله اکتفا کرد و متوقف شد؛ بلکه باید به تولید نظریات مطابق با فرهنگ خود را بپردازیم و زمانی که ایسن اتفاق رخ داد، جایگاه خود را خواهیم یافت. امروز بخشی از علوم اجتماعی فعلی در مسئله شناسی به ما کمک می‌کند؛ اما راه‌حل را خودمان باید استخراج کنیم به طور مثال در مسئله طلاق باید راه‌حل را در نظر گرفتن فرهنگ کشور خودمان بیابیم.

در حال حاضر محتوای علوم اجتماعی که به عنوان سرفصل‌های درسی در دانشگاه‌ها تدریس می‌شود، بر اساس دستاوردهای غربی و آیدئولوژی اومانستی شکل گرفته‌اند. این امر چه

حادث می‌شود. علت توجه نکردن جامعه‌شناسان به این دو علم چیست؟ این کم‌کاری از جانب جامعه‌شناسان است یا اندیشمندان رشته‌های تاریخ و فلسفه؟

جامعه‌شناسان ما خود باید به این خودآگاهی برسند و باید بدانند چنانچه می‌خواهند نظریه‌پردازی کنند باید با این آشنا شوند. امروز غرب نیز به همین سو رفته و گذشته و تاریخ خود را مسورد توجه قرار می‌دهد، ما نیز باید تاریخ و فلسفه را مد نظر قرار دهیم تا پیشرفت کنیم.

اندیشمندان علوم اجتماعی چه میزان از اختیبار عمل و اعتماد بسه نفس لازم جهت بر عهده گرفتن مسئولیتی که می‌توانند بر عهده بگیرند، برخوردارند؟

در این رابطه با مشکل خاصی مواجه نیستند تنها مشکلی که در این زمینه با آن رو به رو هستیم این است که در کشور با افزایش بی‌رویه دانشگاه ما هیچیم و همین افزایش بی‌رویه باعث می‌شود تعداد دانشجو نیز افزایش یابد. بنابراین این روند رو به رشد دانشگاه و دانشجو منجر می‌شود به اینکه اساتید فرصت لازم را برای در اختیار گرفتن مسئولیت‌های دیگر نداشته باشند زیرا بیشتر زمان خود را صرف آموزش و تدریس می‌کنند علاوه بر آن، این روند باعث می‌شود زمانی که باید صرف مدیریت و تولید دانش شود، صرف تدریس شود.

رئیس‌جمهور در یکی از سخنان خود پیرامون علوم انسانی می‌گوید: «پایه‌ها و مبانی علم و دانش، اسلامی، مسیحی و یهودی ندارد و پایه‌های علم جهانی است و جغرافیا نمی‌شناسد، متدها هم جهانی هستند؛ اما اهداف متفاوتند و هر کشوری اهداف خود را دارد.» آیا بر اساس این نگاه می‌توان تمایز نظریات جامعه‌شناسی غرب که در قالب متون علمی بر اساس پایه‌ها و متدهای علمی معرفی شده‌اند را به عنوان علم پذیرفت؟

این سخن رئیس‌جمهور یک نظر است، همه حرف این نیست. در غرب نیز این نظر بوده و دچار بحران شده است. آنچه واقعیت آن را نشان می‌دهد این است که مدینه فاضله‌ای که فارابی مطرح می‌کند با مدینه فاضله‌ای که افلاطون آن را عنوان می‌کند بسیار متفاوت است بنابراین نمی‌توان گفت که تمام علوم غرب را می‌توان پذیرفت؛ زیرا فرهنگ‌ها و دیدگاه‌ها متفاوت هستند و هر کشوری باید بر اساس فرهنگ و روش زندگی و منش خود به تولید علم بپردازد. همچنین میزان تأثیری که باید در علوم از غرب پذیرفت را نیز متفاوت هستند و تحولات نظری این مسئله را باید مد نظر داشت.

اجتماعی مانند علوم تجربی به لحاظ روشی یکی نیستند و دلایل این یکی نبودن نیز متفاوت است. در علوم انسانی یک مفهوم دارای معانی بسیار است به طور مثال زمانی که می‌گوییم فرهنگ، ممکن است ۳۰۰ معنی در ذهن نقش ببندد. بنابراین میزان تأثیرپذیری این علوم نیز یکی نیستند.

در حال حاضر اساتید علوم انسانی در دانشگاه‌های کشور، چه میزان قائل به صلاح متون علوم اجتماعی و پیرایش آنها از محتوای انحرافی هستند؟ این سؤال را باید از خودشان پرسید؛ اما آنچه مورد توجه است این است که به طور منطقی باید به سمت تحول هدایت شویم. من نیز علاقه‌مند به ایسن تغییرات هستم البته این مسئله به معنای نادیده گرفتن علوم غربی نیست؛ بلکه ما نیز باید با تولید نظریه و دانش کنار آنان قرار بگیریم.

آیا فارغ از نگاه کیفی به تحصیلات علوم اجتماعی، از نظر کمی در کشور به علوم اجتماعی بها داده می‌شود؟ تعداد دانشجویان، دانشکده‌ها و اساتید مر تبط با این گرایش چقدر با نیاز حقیقی کشور تناسب دارد؟ امروز از نظر تعداد دانشجویا با مشکل مواجه نیستیم حتی در این زمینه با تعداد دانشجویی بالا مواجهیم و زمانی که جامعه به یک نقطه منحنی رسید توجه به کیفیت نیز مد نظر قرار خواهد گرفت. البته این مسئله نیز یک موضوع جامعه‌شناسی است و این پرسش مطرح است که چه میزان جامعه نیازمند این تعداد دانشجو است؟

باید به لحاظ جامعه‌شناسی این مسئله مورد بررسی قرار گیرد که چرا افراد زیادی از جامعه به درس خواندن علاقه‌مند هستند آیا از طریق کسب علم به دنبال ترقی اجتماعی می‌باشند؟ همه اینها مسائلی هستند که جامعه‌شناس باید به آنها بپردازد.

تیترا خبر

■ کمپین مخالفت دانشجویان با روند افزایش شهریه دانشگاه آزاد راه اندازی شد

■ نامه بسیج دانشگاه شریف به نمایندگان مجلس: مجلس شیوه قیمت گذاری حامل‌های انرژی را اصلاح کند

■ جذب ۶ هزار هیئت علمی در دانشگاه آزاد برای سال ۹۴

■ ارائه مشاوره شغلی به دانشجویان از سال آینده

■ انجمن‌های اسلامی دانشگاه‌های تهران در نامه‌ای به هاشمی: آقای هاشمی! درباره اظهارات اخیر صبیبه تان خاتم فائزه هاشمی رفسنجانی در دفاع از بهائیت و متافیقین چه نظری دارید؟

■ وزیر علوم: میانگین بسیاری بین فارغ‌التحصیلان افزایش می‌یابد

■ بررسی رشته‌های علوم انسانی به شورای تحول واگذار شد

■ معاون آموزشی وزیر علوم:برخورد متقابل با دانشگاه ماساچوست امریکا

زندگی دانشجویی

رفتار چمران با یک خانم بی‌حجاب!

یادم است در یکی از مسفرهایی که به روستاها می‌رفت همراهش بودم. داخل ماشین هدیه‌ای به من داد. اولین هدیه‌اش به من بود و هنوز از دواچ نگرده بودیم. خیلی خوشحال شدم و همانجا بازش کردم دیدم روسری است؛ یک روسری قرمز با گل‌های درشت. من جا خوردم، اما او لبخند زد و به شیرینی گفت: «بچه‌ها دوست دارند شما را با روسری ببینند.» از آن وقت روسری گذاشتن و مانده.

من می‌دانستم بچه‌ها به مصطفی حمله می‌کنند که چرا شما خانمی را که حجاب ندارد می‌مؤسسه، اما برابیم عجیب بود که مصطفی خیلی سعی می‌کرد (خودم متوجه می‌شدم) مرا به بچه‌ها نزدیک کند. می‌گفت: «ایشان خیلی خوبند. اینطور که شما فکر می‌کنید نیست. به خاطر شما می‌آیند مؤسسه و می‌خواهند از شما یاد بگیرند. آن‌شاه‌الله خودمان به او یاد می‌دهیم.» نگفت این حجابش درست نیست، مثل ما نیست، قامل و اقوامش آنچنانی‌اند. اینها خیلی روی من تأثیر گذاشت. او من را مثل یک بچه کوچک قدم به قدم جلو برد، به اسلام آورد.

همسر شهید دکتر چمران

اخلاق دانشجویی

مهم‌ترین رکن کار تشکیلاتی چیست؟

حجت‌الاسلام سیدمحمد انجوی نژاد

از مهم‌ترین ارکانی که در کار تشکیلاتی باید مورد توجه قرار گیرد اخلاص است. اگر اخلاص در کار باشد و برای خدا کار کنیم کارمان اجر و قرب الهی پیدا می‌کند. دانشجویان بداندند که همین الان هم ما در جبهه‌ایم و جهاد می‌کنیم، چرا دست کم می‌گیرید؟ برای خدا کار کنید. بدانید ما در میدان کار می‌کنیم که جهاد اکبر است و یک ثابینه حضور دانشجویان در تشکل‌های دانشجویی با عبادت جن و انس مهم‌تر از حضور در این تشکل‌ها نیست. هر یک کلمه که

برایری می‌کند. در حال حاضر دانشجویانی که در تشکل‌ها حضور دارند در سنگر بزرگتری هستند و جهادی بزرگتر و مهم‌تر از حضور در این تشکل‌ها نیست. هر یک کلمه که دانشجویان در کار تشکیلاتی فرامی‌گیرند کار کردن برای خداست، یک ثابیه آن با عبادت همراه است پس از همین امروز به دانشجویان توصیه می‌کنم که به دنبال حضور در تشکل‌های دانشجویی باشید.

به خاطر داشته باشید که یکی از الزامات کار فرهنگی عشق قطعاً تشکل‌کی که بدون اخلاص شروع شود خیری برای جامعه نخواهد داشت. صداقت و اخلاص باید در جنبش دانشجویی هویدا باشد و یکی از موضوعاتی که باعث اخلاص در کار تشکل می‌شود، فعالیت جمعی است. نباید فعالیت‌ها در باعث می‌شود که کار بر برکت شهود و خدادوند از این طریق کمک بیشتری به دانشجویان می‌کند. اخلاص برکات کار را مضاعف می‌کند و اگر دانشجویان برای خدا کار کنند برکت آن را خواهند دید.

قطعاً تشکل‌کی که بدون اخلاص شروع شود خیری برای جامعه نخواهد داشت. صداقت و اخلاص باید در جنبش دانشجویی هویدا باشد و یکی از موضوعاتی که باعث اخلاص در کار تشکل می‌شود، فعالیت جمعی است. نباید فعالیت‌ها در تشکل متکی به شخص باشند پس بهتر است دانشجویان با اخلاص در فعالیت‌های تشکل‌های دانشجویی شرکت کنند تا برکات آن را هر روز در زندگی و درس خود ببینند.